

БЫЦЬ АКТЫўНЫМІ ПАМОЧНІКАМІ ПАРТЫІ

САВЕЦКІ НАРОД упэўнена, з вялікім поспехам ажыццяўляе гістарычныя заданні будаўніцтва камунізму ў нашай краіне. Пад кіраўніцтвам партыйных арганізацый і ўстановаў культуры рэспублікі выступаюць актыўныя барацьбіты ў агульнанародным паходзе за лепшы ўздым прамысловасці, сельскай гаспадаркі і культуры. Яны заклікаюць дамагацца чалавеча — будаўніцтва камуністычнага грамадства.

Кампартыя Беларусі, усе прапоўняе рэспубліку змаганьнем за выкананне рашэнняў студзеньскага Пленума ЦК КПСС, за далейшы ўздым сельскай гаспадаркі. На нарадзе актыўныя кампартыя Беларусі першы сакратар ЦК КПБ К. Т. Мазурэў сказаў, што каласны саўгасны павінен у блэйшых гадах сямігодкі дасягнуць вытворчасці збожжа не менш, чым 4,5 мільёна тон, або не менш 75 тон з кожнага ста гектараў паляў. Рэспубліка павіна здаваць зярнавае збожжа 23 мільёны пудоў, мяса — 510 тысяч тон, малака — 2.200 тысяч тон у год. За выкананне гэтых задач павінен змясціцца і работнік культуры на фронце.

Дзейнасць пашаў і дамоў культуры, клубы і бібліятэкі, кінатэатры і кінастадыяў прыносяць вялікую грамадскую карысць, калі існасць арганізавана і ажыццяўляецца ў сучасных умовах культуры-асветы ўстановаў павінен стаць цэнтрамі прапаганды рашэнняў студзеньскага Пленума ЦК КПСС, мабілізацыі намаганняў народа на дасягненне выканання сямігодкі.

У мінулым годзе ў культуры-асветных установах для працоўных рэспублікі прычытана больш 250 тысяч лекцый і дакладаў, значная частка якіх прысвечана пытанню прапаганды перадавога вопыту ў прамысловасці і сельскай гаспадарцы. Прычытана больш 10 тысяч тэматycznych ведаў, 12 тысяч тэматycznych вывадаў, звыш 40 тысяч малалітвых вывадаў, каля 9 тысяч канферэнцыйных чытачоў і шмат іншых культурна-масавых мерапрыемстваў. Звыш 15 тысяч малалітвых сцяндаў, плакатаў, транспарантаў прапагандуюць рашэнні партыі і ўрада, сямігадовы план і барацьбу за яго выкананне. У многіх клубах, бібліятэках, культурных цэнтрах і галерэй з партыямі перадаюць доклады вытворчасці. Перадаюць прысвечаныя спецыяльным тэматycznym вечарам, сустрэчам і сьветлым часопісам, балі ў гонар пераможцаў у спецыялістычным спорце.

Раней у многіх раёнах і гарадах Беларусі праводзіліся святыя пэсіны і агідны творчасці народных талентаў. Пасля ХХІ з'езду партыі гэтыя масавыя мерапрыемствы набылі новы, больш глыбокі змест. Цяпер на святыя пэсіны і пэсіны падазвацца вынікі работы прадырмстваў і калгасцаў за год, пераможцаў у спецыялістычным спорце і ўрадавага пераможца ў спецыялістычным спорце і ўрадавага пераможца ў спецыялістычным спорце.

Культура-асветныя ўстановы за мінулы год дамагліся пэўных поспехаў у прапагандзе прыродазнаўчых, навуковых і аэстэтычных ведаў. У клубы і бібліятэкі рэспублікі было прычытана больш 30 тысяч лекцый і дакладаў на аэстэтычны і прыродазнаўчых-навуковых тэм. Прычытана асям тысяч тэматycznych ведаў і аэстэтычных часопісаў, на якіх дэманстраваліся хімічныя доследы і паказваліся кінафілмы на антырэйлігійныя тэм.

Заслужаваючы пахвалу тым клубамі ўстановамі, якія шырока адынаюць герояў працы і распаўсюджаюць іх перадавы вопыт. За мінулы год у Даўжыцкім клубе Віцебскага раёна праведзена 15 тэматycznych вечароў, прысвечаных калгасным жылвабодцам. На такіх вечарох пазнаёмілі вынікі выканання спецыялістычных абавязанняў, выступілі перадавыя дзяржкі і расказам пра свай вопыт работы, пераможцаў урадаўскага ўзнагароды.

Прыкладом добрай работы ўстановаў культуры павіна быць Радам і тым іншым клубам, бібліятэкам, музеям, кінатэатрам і працоўным у аэстэтычнай і саўгаснай барацьбе, калгасцаў і саўгасцаў, без шырокага актыўна, неадаткова актыўна рэспублікаўскага працоўным паставою Камуністычнай партыі і Саветаўскага ўрада, слаба прапагандуюць перадавы вопыт прамысловасці і сельскагаспадарчай вытворчасці.

Хоць Клімавіцкі раён Магілёўскай вобласці (загадчык аддзела Т. Белакрылаў) і з'яўляецца перадавым па кінаабслугоўванню насельніцтва, тым не менш некаторыя культуры-асветныя ўстановы не спрабуюцца са сваімі задачамі. У Дамажыцкім сельскім клубе (загадчык Т. Стальмахаў) апрох танаў нічога не праводзіцца.

У гэтым годзе адбудзецца грамадскі агід дзяржаўных і калгасных клубоў рэспублікі. Да арганізацыі і правядзення агідна трэба паставіцца з вялікай адказнасцю, каб клубныя ўстановы Беларусі сталі сапраўды баявымі прапагандыстамі палітыкі Камуністычнай партыі, навуковых ведаў і перадавога вопыту.

КАМУНІСТЫЧНАЯ ПАРТЫЯ паставіла клопачыцца аб развіццё бібліятэчнай справы ў краіне. Вялікую ролю ў палітычнай работы бібліятэкі адграды паставоны ЦК КПСС і ЦК КП Беларусі, прынятыя ў канцы мінулага года.

Летась у рэспубліцы праведзены грамадскі агід бібліятэкі, які выявіў многа новых здольных прапагандыстаў кнігі, добрых бібліятэкараў. Так, напрыклад, Пінская цэнтральная гарадская бібліятэка абслугоўвае больш васьмі тысяч чытачоў (на 1.885 чалавек больш, чым у паліграфічным годзе). За год было выдадзена 131 тысяча экзэмпляраў кніг. Сістэ-

Першыя вынікі
Работнікі кінасеткі Веткаўскага раёна сабраўшыся за дастойную сустрэчу ХХІІ з'езду КПСС. План першага квартала яны выканалі 24 сакавіка г. г. на 101,2 процанта.

Р. КІСЯЛЕУ, міністр культуры БССР

Матэрыялы праводзяцца аглядны літаратуры па розных галінах ведаў, наладжваюцца кніжныя выстаўкі. Бібліятэка мае шырокі актыв. Створана аэстэтычная сетка, якая абслугоўвае жыхароў горада. Працуе 8 пунктаў выдачы, 17 перасоў, 29 хатніх бібліятэк. Літаратуру распаўсюджаюць, акрамя таго, 54 кнігагошчы. Праводзіцца разнастайная і зместоўная масавая работа. У мінулым годзе гэтыя бібліятэкі наладзілі 38 літаратурных вечароў, 13 канферэнцыйных чытачоў, 8 вусных часопісаў, 80 бібліяграфічных агляднаў.

Вялікую ролю ў актывізацыі працы бібліятэкі адграды духамеснікі прапаганды і распаўсюджвання літаратуры аб перадавым вопыце, навуковы і тэхнічны кнігі, прывезены ў мінулым годзе.

Цяпер у рэспубліцы праходзіць духамеснікі прапаганды сельскагаспадарчай літаратуры. Бібліятэкі рэспублікі ўключыліся на рашэнні студзеньскага Пленума ЦК КПСС. Ім аформлены кніжныя выстаўкі, праводзіцца калектыўныя чыткі і абмеркаванні матэрыялаў Пленума, выступленні М. С. Хрушчова на званальных нарадах перадавога сельскай гаспадаркі.

Каагэтыўны пачыны правады бібліятэкі перадавога раёна Гродзенскай вобласці, арганізаваны на канферэнцыях чытачоў абмеркаванні брашуры Сырадоўна і Арашова «Грашовая аплата працы ў калгасе».

Далёка за межамі Пухавіцкага раёна Мінскай вобласці славіцца Галыцкая сельская бібліятэка (загадчык Т. Кандрашэва). Паказчыкі працы гэтай бібліятэкі вышэйшыя за паказчыкі разнастайных бібліятэк, такіх, як Докшыцкая, Аршанская, Мірская, Івянцкая, Магілёўская, Кіраўская, Кармянская, Гомельская, Лельчыцкая, Акцябрская, Капачыцкая, Мазырская. Капачыцкая раённая бібліятэка, напрыклад, абслугоўвае толькі 1.003 чытачоў, тады як Галыцкая сельская бібліятэка — 1.539 чытачоў. Капачыцкая бібліятэка за год выдала 13 тысяч кніг, а Галыцкая сельская — звыш 21 тысяча. Есць над чым падацца загадкама гэтых раённых бібліятэк.

Радуе і тое, што многія бібліятэкі рэспублікі ўключыліся ў барацьбу за званне бібліятэкі выдатнай працы. Ініцыятыва пайшла з Гродзеншчыны. Трэба, каб яе пахвалілі ўсе культуры-асветныя ўстановы Беларусі.

Такія аэстэтыкі культуры, як Галыцкая сельская, Слоніцкая раённая, Пінская цэнтральная гарадская бібліятэкі, з'яўляюцца тымі маякмі, на якія павінен раўняцца прапагандысты кнігі рэспублікі.

У працы бібліятэкі ёсць яшчэ буйныя недахопы. Бібліятэкі бралі абавязанне дасягнуць кнігу да кожнай сям'і ў 1960 г. Многія бібліятэчныя работнікі не стрымалі слова. У Гомельскай вобласці няма ніводнага раёна, які справіўся б з гэтай задачай. У разе раёнаў Гомельскай вобласці, такіх, як Любаньскі, Слуцкі, Мінскі, Маладзечанскі, паставілі бібліятэкі карыстацца менш пазавым калгасным сям'ям.

Наш баяны рубец — да ХХІІ з'езду партыі дасягнуць бібліятэчнай кнігу да кожнай сям'і, а затым дамагацца, каб кнігу чытаў кожны пісьменны. Для гэтага ў нас ёсць усё магчымае.

У НАШАЙ КРАІНЕ ўсё шырэй разгортаецца рух народных мас за глыбокае авалоданне ведамі і культурай. Гэты рух наладжвае многа новых форм работы, якія садзейнічаюць камуністычнаму выхаванню працоўных. Адной з такіх дзейных форм, якія дамагаюць духоўнаму ўзбагачэнню саветскіх людзей, пашырэнню іх культурнага круглагаду, выхаванню аэстэтычных густоў, з'яўляюцца ўніверсітэты культуры.

У сучасны момант у рэспубліцы працуюць 323 розныя ўніверсітэты. За апошні год створана 227. Сярод іх — 131 ўніверсітэт культуры.

Практыка паказвае, што найбольш папулярнаю карыстаюцца тыя ўніверсітэты культуры, дзе праграма прадуцтвае вывучэнне акцыйна-будзь адной або некалькіх аднародных галін ведаў. У гэтым выпадку забяспечваюцца глыбінны вывучэнні выбранных пытанняў, неабходны ідэіна-тэматычны ўзровень ведаў.

У мэтак акаанія металічнай дапамогі ўніверсітэтам культуры створана рэспубліканскі грамадскі савет народных ўніверсітэтаў. Міністэрства культуры БССР зацвердзіла мерапрыемствы на палітычныя работы ўніверсітэтаў культуры рэспублікі, якія прадуцтваюць стварэнне пры дамах народнай творчасці філматы з неабходнай апаратурай для выкарыстання іх на занятках ўніверсітэтаў культуры. У дзяржаўных бібліятэках рэспублікі павінен быць створаны фонды грамафонных пласцінак і магнітных стужак з запісамі лепшых музычных твораў, лекцый, выступленняў і гутарак; бібліятэкі абавязаны рыхтаваць да кожнага заняткаў кніжныя выстаўкі ў дапамогу слухачам народных ўніверсітэтаў.

Дапамогу ўніверсітэтам культуры абавязаны аказваць усё творчыя ка-

ллектыўны, дамы на рознай творчасці, кнігатаўдзяльчы арганізацыі.

Мы павіны ўзровень актывізацыі ўніверсітэтаў і лекторіяў культуры. Варта звярнуць асаблівую ўвагу на акааніе практычнай дапамогі ў навуковым і культурным зме рабочых і калгаснікаў, якія дамагаюцца за ганаровае званне ўдзельніка камуністычнай працы.

НЕАДЭЙМНАЯ ЧАСТКА масава-палітычнай і культуры-асветнай работы — шырокі паказ насельніцтва кінафілму. Кінафілмы дамагваюцца ў аэстэтычных і калгасных клубах, а ў 1508 клубах рэспублікі працуюць сельскія стаянічныя ўстановы. Вопыт работы Івацкіцкага і іншых раённых аддзелаў культуры паказвае, што там, дзе кінаабслугоўванне насельніцтва не адрываецца ад іншых форм культуры-асветнай работы, і выкаонаюць культуры-асветныя ўстановы.

Кожнаму зразумела, што трэба абавязкова выконваць фінансавыя планы. Але кожны работнік кінасеткі, павінен таксама разумець, што паказ філму — аэстэтычная палітычная справа і гэта галоўная ў працы органаў кінафілмы і кінапракату. Часта на кінаўстаноўках дамагваюцца пераважна замежныя філмы, а саветскія каршыны ляжаць на базых пракату. Так, напрыклад, у Гомельскай канторы кінапракату па віне ўпраўляючага Т. Гарбачова кінафілм «Калыжанка» пралажаў на базе 38 дэб, «Прыгоды Бураіна» — 23 дэб, «Сабры-таварышы» — 97 дэб.

Цяпер штаты кантор і аддзельных кінапракату значна павялічаны, на кожны 100 кінаўстановак уведзена пасада складальніка праграмы. Гэта дазваляе органам кінапракату палепшыць сваю працу. Трэба працаваць на экраны ў першую чаргу саветскія філмы і лепшыя кінафілмы краін народнай дэмакратыі.

Паказ дакументальных кінафілмаў насельніцтва неабходна спалучаць з правядзеннем лекцый, дакладаў і гутарак сіламі вучоных, спецыялістаў і перадавога прамысловасці і сельскай гаспадаркі.

З мэтай прапаганды дасягненняў навуцы і перадавога вопыту ў сельскай гаспадарцы ў рэспубліцы праводзіцца кінафестываль сельскагаспадарчых кінафілмаў. Трэба арганізавана правадзіць фестываль і дамагацца працаўнікам калгаснай аэстэтыкі ў выкананні задач, паставіўшых студзеньскім Пленумам ЦК КПСС на далейшаму развіццё сельскай гаспадаркі.

Неабходна больш канкрэтная дапамога калектывам кінааматараў, якія амагваюцца за званне камуністычнага работніка. Бо яны — сямлія актывістаў, сапраўдныя разведчыкі будучыні на гэтым шэрагу ўчастку працы. Галоўнае ўпраўленне кінафілмы, абласныя ўпраўленні абавязаны палепшыць тэхнічную вучобу работнікаў кінасеткі.

Цяпер у рэспубліцы працуюць больш пэўна кінааматараў і матэрыялаў. Штогод школы кінааматараў выпускаюць 700 чалавек. Але ўроўне тэхнічнай падрыхтоўкі іх у разе выкладваць недастаткова. Варта ставіць пытанне аб стварэнні ў рэспубліцы кінашколаў. Але пакуль няма тэхнікума, трэба дамагацца людзям павышэнне тэхнічнай веды праз курсы.

Вучоба работнікаў культуры, абавязаны і распаўсюджванне перадавога, новых метадаў работы — цяпер дзе на галоўнае. Трэба паставіць справу так, каб семінары сталі сапраўднай школай вывучэння вопыту лепшых устаноў культуры, каб прывядзіліся яны з абавязковым удзелам спецыялістаў па розных галінах культуры-асветнай.

ВЯЛІКАЯ РОЛЯ ва ўздыме работы культуры-асветнай на ідэіна-тэматычна грамадскаму актыву. Цяпер культуры-асветным дамагаюцца звыш 300 тысяч актывістаў. Толькі ў Брэсцкай вобласці створана больш 1800 працоўных і саветскіх клубоў і бібліятэк, у рабоче актывізацыйных звыш 15 тысяч актывістаў. Больш 200 чалавек з ліку насельніцтва работнікаў сельскай гаспадаркі, рэдактары абласных газет, «Гродзенскага праўды» Г. С. Лысова «Аб аэстэтычнай пытанняў партыйнага жыцця», рэдактары абласной газеты «Мінская праўда» М. Д. Пузыкава «Аб аэстэтычнай пытанняў сацыялістычнага сапраўдніка працоўных за выкананне сямігадовага плана» і рэдактары брэсцкай абласной газеты «Зара» І. А. Чарнышэўскага «Аб арганізацыі і метадах работы рэдакцыі з актывістам актывам».

У рабоче наразы прынялі ўдзел загадчык сектара газет аддзела друку, палітыкі і агідны ЦК КПСС па саюзных рэспубліках тав. Ц. К. Курпрыкаў і інструктар аддзела прапаганды і агідны ЦК КПСС тав. А. А. Мілаў.

29 сакавіка на нарадзе працягла дэбаты размова аб задачах друку, радыё і тэлебачання па выкананню рашэнняў студзеньскага Пленума ЦК КПСС.

З прамовай выступіў загадчык сектара газет аддзела прапаганды і агідны ЦК КПСС па саюзных рэспубліках тав. Курпрыкаў Ц. К. Народа закончыла сваю работу.

ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ СІОУЗА ПІСЬМЕННІКАУ БССР.

№ 26 (1560) Пятніца, 31 сакавіка 1961 года Цана 4 кап.

НА РУБЯЖАХ СЯМІГОДКІ

Валя Зуева (на здымку злева), Соня Ніканавіч і Ліда Кацапава прыехалі на будаўніцтва Палацкага нефтэапаратуоучага завода пасля заканчэння 10 класаў. Больш дух год прывялі яны на розных участках вялікай будоўлі. Зара дэзручаны займаюцца ў тэхнічным вучылішчы завода. Фота А. Васечкі. Фотажурналіст БЕЛТА.

У нашай краіне нарадзіўся і з кожным годам расце і пашырэнца самадзейны кінааматарскі рух. Культурны і тэхнічны круглагад нашых людзей, асабліва моладзі, настолькі ўзрос, што яны не толькі жадаюць глядзець кіно, але і імкнучыся і самі ствараць творы кінамастатства.

Кінааматарскі рух даволі шырокі ў нашай рэспубліцы. Пры паліцах і дамах культуры, на прамысловых прадпрыемствах, у вышэйшых і сярэдніх навуковых установах, школах, дамах тэхнікі працуюць звыш 100 самадзейных кінастудый. У іх займаюцца каля 700 рабочых, інжынера-тэхнічных работнікаў, служачых, вучняў і студэнтаў.

Самадзейныя кінастудыя Дома тэхнікі Беларускай чыгункі зьяля чатыры філмы. Апошні з іх — «Разведчыкі будучыні» — прысвечан штодзёнаму жыццю і працоўным поспехам шырока вядомай беларускай чыгуначнаму паравознай брыгады Ф. Фалдзевы. Цяпер студыя здымае каршыну, прысвечаную рашчальніцтвам і вынаходкам чыгункі.

Кінастудыя пры Брэсцкім кінатэатры «Мір» стварыла кароткаметражныя філмы «Самігодка» — дагэтушняе. Сваю чарговую работу брэсцкія кінааматары прысвечваюць 20-й гадавіне Гераніі абароны Брэсцкай крэпавіцы.

У адзінай кінастудыі Мінскага Палаца культуры прафсаюзаў займаюцца каля 40 вучняў. Дзеці вучаюцца кінамастатства і практычнаму апаратуру, метады кінамастатства, знаёмяцца з асноўнай сцэнарнай справы, прымаюць удзел у лабараторнай апаратуры адзінай кінастудыі. Гэтая студыя за параўнальна кароткі тэрмін здымае кароткаметражныя нарысы «На возеры Нарач», «Сустрэча саброеў», «Пінерская духаўлетка кітча» і «Дзень добры, вясна».

Актыву працуюць самадзейныя кінастудыі Магілёўскага завода пад'ёмна-транспартнага абсталявання, завода шугнага валакна, Аршанскага ільнянкіна, Добрушскай фабрыкі «Герой прышты», Беларускага інстытута дзяржаўнага чыгуначнага транспарту ў Гомелі і інш.

Аргібро Сіаюза работнікаў кінамастатства БССР разам з Міністэрствам культуры правялі ў канцы 1958 года першы рэспубліканскі агляд самадзейных кінастудый. У гэтым аглядзе ўдзельнічалі 17 аматарскіх кінастудый, шэсць з якіх былі адзначаны дыпламамі. На першым усеаэстэтычным аглядзе самадзейных кінастудый нашай рэспублікі ўдзельнічала тры кінастудыі, адзін з якіх быў адзначаны дыпламам ЦК ВЛКСМ і грашовай прэміяй.

Дыямі пытанне аб становішчы і мерах дапамогі самадзейным кінамастатства ў нашай рэспубліцы разглядаецца на пасяджэнні калегіі Міністэрства культуры БССР і прэзідыума Беларускага рэспубліканскага савета прафесіянальных саюзаў.

У прынятай паставоўне адзначалася, што кінааматарскі рух да гэтага часу не меў арганізаванага кіраўніцтва, многія самадзейныя кінастудыі, асабліва на перыферыі, былі прадстаўлены самі сабе. Прафсаюзныя арганізацыі і органы культуры сталі ў баку ад гэтай справы і не лічылі сваім абавязкам займацца кінааматарами. Недастаткова творчому дапамогу меў кінааматары і з боку работнікаў прафесіянальнага кінамастатства.

Цяпер усё не варта спрачацца пра тое, хто павінен кіраваць кінамастатствам. Практыка і вопыт работы

ЛЕТАПС ВЯДУЦЬ КІНААМАТАРЫ

У Маскве, Ленінградзе і іншых саюзных рэспубліках паказвае, што кіраўніцтва самадзейным кінастудыям і клопаты аб іх фінансавана-матэрыяльным становішчы павінен несці Міністэрства, арганізацыі і ведамствы, у сістэме якіх гэтыя студыі працуюць. Між іншым, гэтыя парадкі лічэ ў 1959 г. вызначыў у сваёй паставоўне ВЛКСМ.

Саюз работнікаў кінамастатграфіі павінен аказваць самадзейным кінастудыям творчую дапамогу і кансультацыйныя слямі кінаработнікаў-прафесіяналаў.

Вельмі востра стаіць пытанне з абеспячэннем кінааматараў здымачай апаратурай і кінафілму. Справа ўскладняецца і тым, што некаторыя самадзейныя студыі набылі для сабе здымачныя камеры прафесіянальнага тыпу, якія разлічаны на 35-міліметровую кінаплёнку. Гэтая ж плёнка ў розных краях не паступае, а дэпозытныя толькі па фондах для дзяржаўных кінастудый. Вядома таксама, што аматарам вельмі цяжка авалодзець прафесіянальнай кінакамерай.

Асабліва вынікае адна катэгорыя рэкамендацыя: усё аматарскія кінастудыі і асобныя кінааматары павінен рабыць зямкі толькі камерамі, якія разлічаны на вузкую 16- і 8-міліметровую плёнку. У далейшым іх фэстываль самадзейных кінастудый, знятыя на 35-міліметровую плёнку, прымаць не будуць.

Вузаклапанная здымачная апаратура і вузкая плёнка вызначаюць для прадужы і пазітыўны гандзі. Трэба толькі, каб Міністэрства гандзі БССР больш завалола гэтых тавараў у гандлёвую сетку і асабліва ў магазіны абласных цэнтраў.

Між іншым, у Маскве ёсць спецыяльныя магазіны «Кінааматар», дзе можна набыць усё патрэбнае і нават правяці і прагледзець на экране адзіную кінаплёнку. Наспела патрэба адрэчыць аддзел кінааматарскіх тавараў у Мінскім універмагу.

Вельмі хваляе нашых аматараў праблема апаратуры адзінай кінаплёнкі. Дапамагчы ў вырашэнні гэтай даволі складанага пытання можа ў першую чаргу Камітэт па радыё-вешчанню і тэлебачанню пры Саветы Міністраў БССР. Было б вельмі добра, каб ён даў указанне сваім тэле-студыям у Мінску, Гомелі і Віцебску прымаць ад кінааматараў у апаратуру з невазможна даўжынёй адзіную ім вузкую плёнку. Гэта тым больш мэтазгодна, што лепшыя творы кінааматараў будуць перадавацца па тэлебачанню.

Акрамя гэтага, вялікую паслугу кінааматарам аказала б Упраўленне мастовай прамысловасці пры Саветы Міністраў БССР, калі б яны пры адной з буйнейшых сваіх фабрык у Мінску, Брэсце, Магілёве і Гродна адкрылі лабараторыі для апрацоўкі вузкай плёнкі самадзейных кінастудый. Будзе спадзяванна, што яны ўлічыць гэту нашу прасьбу.

У сваю чаргу Міністэрства культуры БССР варта было б абавязчы Мінскую кінастудыю навукова-папулярных і храніцельна-дакументальных кінафілмаў, каб яна абавязчыла сабе лабараторыю па перадачы адзінай 16- і 8-міліметровай вузкай плёнкі на 35-міліметровую шырокую плёнку. Гэта дасць магчымасць леп-

шыя творы кінааматараў (асобныя сюжеты і кароткаметражныя філмы) дэманстравач на масавым экране.

Слаба дамагае кінааматарам Галыцкая бібліятэка Мінскай культуры БССР. Трэба, каб ён быў кляпачыцца пра іх патрэбы, уключыў бы ў свае зямкі плануючым органам мастацтва і апаратуру, патрэбную самадзейным кінастудыям. Гэта ў першую чаргу датычыць здымачых вузаклапаненых камер, запасных частак да іх, вузкая 16- і 8-міліметровай абрацнай і неаэстэтычнай плёнкі і хімікатаў для яе апрацоўкі.

Аргібро Сіаюза работнікаў кінамастатграфіі БССР на буйнейшым самадзейным кінастудыі, якія знаходзяцца ў Мінску, выдаліла сваіх кансультаўтаў, але на перыферыі творча дапамога кінааматарам аказваецца недастаткова. Саюз абавязчы ўсіх творчых работнікаў нашых студый, якія выявляюцца на перыферыі па службовых справах, абавязкова наведваць самадзейныя кінастудыі, прагледзець знятыя імі матэрыялы і даваць кансультацыі.

У мэтак абмену вопытам работы кінааматараў і адрому лепшых кінаапаратуры, зробленых самадзейнымі студыямі на другі Усеаэстэтычны фестываль, Міністэрства культуры БССР, Беларускай рэспубліканскі савет прафесіянальных саюзаў і Аргібро Сіаюза работнікаў кінамастатграфіі БССР вырашылі правесці ў жніўні месцы другі рэспубліканскі агляд самадзейных кінастудый. Лепшыя з аматарскіх кінастудый будуць адзначаны дыпламамі і грашовымі прэміямі. Апрача таго, асобныя з прэміяваных твораў, якія выявляюцца на творчых і тэхнічных аэстэтыках, могуць рэкамендавацца да паказу на масавым экране за асобную ўзнагароду іх стваральнікам.

У заключэнне хацелася б выказаць яшчэ адну, на наш погляд, вельмі важную парадку нашым кінааматарам. Практыка і вопыт маскоўскіх арганізацыяў, якія займаюцца з кінааматарами, а таксама вынікі нядаўняга фестываля самадзейных кінастудый РСФСР у Ленінградзе, паказваюць, што стварэнне больш-менш вартых мастацкіх кінастудый кінааматарам не пад сілу. Мастацкі філм на ўсіх вачах кампанатаў — твор вельмі складаны, яго могуць стварыць толькі вопытныя прафесіяналы на дзяржаўных студыях, якія абсталяваны сучаснай тэхнікай.

Наша сямінальце жыццё настолькі багата падзеямі сапраўды гістарычнага значэння, што кінааматарам няма патрэбы прыбываць у сваё тавра, да мастацкага вымыслу. Хай яны адлюстроўваюць нашу гераічную рэалінасць, сродкам дакументальнага кіно, паказваюць нашых людзей і іх вятхнічны працы, падмагваюць іх усякароннаму ўчыні і барацьбу за пабудову камуністычнага грамадства. І гэта будзе тав тавраў, якіх чакане наш глядач. Сапраўды няма матэрыялу больш уздзячнага

У Гомельскай вобласці праводзіцца двухмесячнік прапаганды і распаўсюджвання сельскагаспадарчай літаратуры. У бібліятэках, кніжных магазінах гарадоў і сельскіх магазінах падарана і выстаўлена многа кніг па пытаннях навукі, тэхнікі і перадавога вопыту ў сельскагаспадарчай вытворчасці.

На здымку: у кніжным магазіне Гомеля. На прыданым плане — саадавод саўгаса «Насовічы» Церахоўскага раёна Іосіф Еўдзімавіч Баскоў падбірае патрэбныя яму кнігі.

Фота Ф. Рамавава. Фотажурнак БЕЛТА.

Што вы пачуеце ў красавіку

Многа цікавага абудзецца ў музычна-канцэртнай жыццёвай красавіку.

Аматары музыкі павяюцца на канцэрты народнага артыста СССР саліста Вялікага тэатра Саюза ССР Івана Патрова, які будзе спяваць у суправаджэнні Дзяржаўнага народнага аркестра БССР. Канцэртныя праграмы вядомага спевака ўключалі арыі і песні з опер, рамансы кампазітараў-класікаў, рускія народныя песні.

У Мінск прыедзе на гастролі выдатны харавы калектыў — Ленінградская дзяржаўная акадэмічная капэла імя Глінкі. У праграму ўвайдуць «Рэкіма» Дж. Вердзі, кантата «Корміна» Бурана прагрэсіўнага нямецкага кампазітара Карла Орфа, вакальныя творы савецкіх, рускіх і замежных аўтараў. Канцэртныя калы будзе дырыжыраваць дырыжор Вялікага тэатра Саюза ССР народны артыст РСФСР Б. Хайкін.

Інструментальная музыка будзе прадстаўлена выступленнямі лаўрэата міжнародных конкурсаў Наума Штаркмана, скарпына Барыса Гутніка, піяніста Яўгена Малініна.

У літаратурны вечар прыме ўдзел лаўрэат усеагульнага конкурсу майстроў мастацкага чытанія М. Першына.

На адзін з красавіцкіх п'яніцельскіх наменчых тэатраў аб'явілі конкурс з папулярных сімфанічных твораў П. Чайкоўскага. З цікавай праграмай выступіць сімфанічны аркестр Беларускай філармоніі ў «Вечары вальсаў». Праграма аднаго з сімфанічных канцэртаў будзе дырыжыраваць народны артыст Саюза ССР Натан Рахлін.

Павяюцца ў Мінску і замежныя выканаўцы. У першы дні красавіка абудзецца выстужэнне беларускага дырыжора Міхаіла Ангелава. Пад яго кіраўніцтвам наш аркестр выканае чвэрцьцю сімфанічнаму французскаму кампазітару Онэра, творы беларускага кампазітара Станява, канцэрт Грыга для фартэпіяна з аркестрам (саліст Н. Штаркман). Упершыню мінчане пазнамяцца з выканаўцамі мастацтвам румынскага піяніста Георга Халмошэа.

У трох вечарах мексіканскія песні прыдзе ўдзел вакальна-інструментальнае трыо — «Лос Мехіканос» Арчы Віктар, Хуан і Сальвадор Роча Діас.

29 сакавіка ў Беларускім таварыстве сяброў і культурнай сувязі з замежнымі краінамі адбыўся вечар, прысвечаны 130-годдзю з дня нараджэння выдатнага прадстаўніка румынскага жывапісу, заснавальніка вышэйшай мастацкай асветы ў Румыніі Тэадора Амана.

З дакладам пра выдатнага румынскага мастака выступіў мастацтвазнаўца П. Нікіфару. Ён адзначыў, што Аман сфармаваўся як мастак пад уплывам ідэй рэвалюцыі 1844 г.

Выдатны румынскі мастак

У гэтым годзе ў Беларускім таварыстве сяброў і культурнай сувязі з замежнымі краінамі адбыўся вечар, прысвечаны 130-годдзю з дня нараджэння выдатнага прадстаўніка румынскага жывапісу, заснавальніка вышэйшай мастацкай асветы ў Румыніі Тэадора Амана.

З дакладам пра выдатнага румынскага мастака выступіў мастацтвазнаўца П. Нікіфару. Ён адзначыў, што Аман сфармаваўся як мастак пад уплывам ідэй рэвалюцыі 1844 г.

Такія саветы сабраў кнігі ёсць і ў некаторых кнігарнях, а да канца года, запяўне тав. Раковіч будзе пры ўсім буйных магазінах.

Кніжны гандаль — справа часнае і аздавае. Многа дастаўляюць у дзёнах сабраў кніжкі гандлю, але хапае і недахопу. Дарма друку, грамадскіх і гэтай справе можна і павіна быць вядліка. І недацэньваць не нельга.

Сяргеем Эйзенштэйнам, «Александр Неўскі» і «Браняносцы» і «Панішкі». Усё менш «дэдаў» наведваюць англійскія кінатэатры. У 1960 г. паводле дзёнах англійскага савета па пытаннях кінематографіі, у краіне закрылася 400 кінатэатраў.

Надаўна ў Англіі на штогадовай канферэнцыі таварыства прыхільнікаў Роберта Бёрна ганаровым прызваннем гэтага таварыства выбран савецкі паэт і перакладчык Самуіл Маршак.

Венскія ўлады прынялі рашэнне разбурыць будынак тэатра «Штадт-тэатэр» з-за адсутнасці сродкаў на рамонт. Апошнія тав. будынак тэатра пагражаў абвалам. Гэта ўжо трэці раз тэатр, які ідзе на знос з-за адсутнасці сродкаў на рамонт. Некалькі год назад такі ж лёс напаліў тэатр «Скала» і «Бюргер-тэатэр».

Яшчэ некалькі год назад у аргенцінскіх кінатэатрах дэманстраваліся амаль выключна амерыканскія кінафільмы. Цяпер на экраны краіны з'яўляюцца ўсё больш фільмаў з краін Лацінскай Амерыкі, Еўропы і Азіі, у тым ліку з СССР і краінаў народнай дэмакратыі. У апошні час тут з'явіліся п'яніцельскія дэманстрацыі савецкіх фільмаў «Лёс чалавек», «Кану» і «Бастоне» (ЗША), спрабавалі пікніраваць памяшканне кінатэатра.

Акадэмія будзе існаваць на прыватны ахвяраванні, а таксама на прыбыткі ад арганізацыі канцэртаў.

МАРСКІ МУЗЕЙ У ЦЭНТРЫ ПАРЫЖА

Звыш тысячы розных відаў прадстаўнікоў марской фауны (спруты, марскія крабы, лягушкі і г. д.) сабраны ў новым музеі, які адкрыўся надаўна ў цэнтры Парыжа на Вялікіх Бульварыях.

Пры дапамозе спецыяльных прыставаў і спецыяльнага акумулятара забеспечваецца праточная марская вада і неабходная тэмпература.

(Па матэрыялах ЮНЕСКА).

На прапінатый крывё зямлі была канцлагера Заксенхаўзен на поўнач ад Берліна ўрад ГДР уводзіць помнік. Ён займае ўсё тэрыторыю былога канцлагера, які быў цэнтрам сістэмы фашысцкіх лагераў у Еўропе. У гадзі гітлераўскай тыраніі катэ СС знішчылі тут звыш 100 000 чалавек. Урачыстае адкрыццё помніка адбудзецца 23 красавіка.

Дзяржаўны будучы помнік Крысціян Малер, сам быў зняволены, сказаў: «Задача помніка ў Заксенхаўзензе не толькі ў тым, каб ушанаваць памяць ахвяр герайнага супраціўлення. Ён павінен пераходзіць тэму, каб у Заходняй Германіі зноў пайшлі старым шляхам».

На здымку: макет помніка ў Заксенхаўзензе.

ЛЯЦЕЛ ПТУШКІ З ВЫРАЮ

А П А В Я Д А Н Н Е

Нечаканая бяда навалілася на Лявона Шклянкі: чалавек шчыра захаваў. Нешта падбёрла пад бакі, сіснула гразлі; твар увесь смільціў, як бы полымем збоку хто яго пхав, і няк не аддыхаў, і гаварыць нельга.

— Запаленне лёгкіх, — сказаў доктар сельскай бальніцы Кублічкі.

Кублічкіма — што, яму гора мал. Ён паклаў у кішню свайго брата халата гумавую трубку, якой дыхаў дзед, і гэтак жа лёгка, як і прышоў, папыхаў назад у бальніцу, — без паліто, без шапкі, бязе бальніцы блізка. А Шклянкі — ляжкі.

Прада, Кублічкі прывёз з бальніцы медыцыну ці санітарку, хто іх ведае, як яны там называюцца. Толькі ж хіба яны падые дзед Лявона? Зрабіла ўкол, дзе нейкіх гразлі бэльх дала з'есці. Дзед з'еў бы іх жменю гузіка, каб памагло. Вуш паставіла на сталю бутэльку з пеныліном, яшчэ прыйдзе ўколы даваць, праз кожныя чатыры гадзіны — укол, сакала.

— Дар'я, — паклікаў Лявон жонку, — Прымі са стала зелье. Як у бальніцы якой. Глядзец не магу.

— Гэта ж табе трэба, Лявона. Куды яго прывяжы.

— Прымі, кажу — Лявон напружыў тварам да сябе і адлінуў збоку руку, шчыра дыхаючы.

Пасля паўдзін, калі медыстра дала ўжо другі ўкол, Лявон апакавоўся.

— Дар'я! — паклікаў зноў ён жонку, — Пашлі каго-небудзь па Макара.

— Ляжкі во. Выдумай. Навошта табе той Макар? Яму некалі. Ён жа копей дагладзе, і сваіх і тваіх трэба накарміць.

— Я і хачу сказаць яму пра сваіх копей. Пашлі, кажу.

— Табе трэба былі гэтыя ваўкі, — укінула жонка Лявона, упэўнена, што ён прастудзіўся толькі з-за аблава на ваўку.

Было гэта надаўна. Абышлі іх, ваўку, у яскучы дзень вясні. І недалёка, злаеца, ідзе пакуль дзед збегав з канюшні дамоў на стрэблук, пакуль вяртаўся з дому, да пакуль дагнаў паўдзінных, тады пакуль расставілі на аблава каго дзе, то ён, Шклянкі, і ўваруў. Чуў, як сарочка прыліла да плечы, а з-пад пах снідаўца, умяне па баках уніт пот. Каб хоць на двары марозна было, ляжкі бы іці, а тут якра адліга стаяла, ціха, як у калодзежы якім.

Учора ўжо зранна яго на канюшні кіліла набок; як чыгунына, галава, а ногі не слухаліся, — цяжкі былі, як таўкачы. Сагонія ж не ўстаў во з пасцелі, гэтак запаліла ўсяго.

Падвечар прыйшоў Макар, конох, напарнік дзед Шклянкі.

— Сядзь тут, — паказаў Шклянкі месца каля ложка.

Макар паднёс крэсла к дзедуваму ложку і паставіў каля самай вочай шуркі, разасланай на ложку на падлозе. Тут жа сісела на спіне, убачыў Макар, дзедува цэнтральна-дубальтоўка.

Макар трымаў на каленях шапку-вуханку і чакаў, што дзед будзе казаць.

— Буцкіны — перабарылі, пакілае пмаг аб'едз. Дык ты выберы ад яго аб'едз і пакладзі ў пель Пярату. Той усё, як якая мяліца, умяне. А Буцкінаму свежага сцякі ўкін... Дар'я, — паклікаў дзед жонку, — Пашлі маю торбу.

Дар'я дастала аднекуль з-за пачы абшарпаную скручаную сумку, дзе хаваліся звычайна набой і яшчэ тое-сёе.

— Пашукай бутэльку з кроплямі, — загадаў далей Шклянкі жонку.

Дар'я не знаходзіла ў шматлікіх кішэнках і кепках сумкі патрэбную бутэльку.

— Пашукай сам, Макар, — сказаў дзед. — Во, — абраваў дзед зельеўмаў Макара хутка знайсці тое, што трэба. — Там недзе, глядзі, і пі-ці.

Гэта будзеш закарваць вока Лявону. Ахрэм гэты завідуючы ў дрывы ездзіў, дык таку наваліў сяр'я, што конь затужуўся. Така стала крывей нацяваць. Я вадзіў к вішніну, дык ён сказаў: пшы кропель урані і пшы учераз упускаць у вока. Ён жа і даў мне яго.

Дзедува настаўленне было доўгім. Усё вылося да таго, каб коні не адлучі перамыны гаспадары-дагладчыка. Шклянкі ў сваёй гаворцы дайшоў аж да ясны, калі выгнаць трэба коней на траву; на каторага садзіцца, каторага пухаць не трэба, які конь якую трываюць.

— Хай я, хваробу, чалавеча, на сухі лес. Ці ты будзеш ляжаць так доўга! — загаварыў бадзёрым голасам Макар, пагладзіўшы бараду, прыгожы, чорну.

Шклянкі насценны гадзінік прабіў шэсць — без хрыпаты, чыста, быццам раўнамерна, што на двары канец лютага і на парозе ясна.

Макар успомніў, што ён неўзабаве павінен быць на канюшні, бо ў сям гадзін пачынаецца кармленне копей. Глянуў, як слязёў, на свае ногі і ўбачыў: на чыстую падлогу з яго галоч, што былі на вадліках, нацяку дзве лужыны вады.

У хату ўвайшла медыстра і давай тры ўкол дзеду. Макар, надзяваючы шапку, жадаў дзеду хутчэй падарываць, а медыстры ласкава сказаў, каб яна ў сваю чаргу памагла чалавеку хутчэй павінацца.

Увечары Шклянкі зноў расхрустаў у роце, як і ўрані, дзе горкіх таблеткі, запінуў вадой, а ўночы яму таксама давала ўколы.

Дар'я была рада, што над ранне дзед прышоў заснуў, а я развідаўся, сьвет навят быў на ложку, пагладзіўшы па баках, быццам шукаючы вопратку. Але пасля паўдзін тэмпература ў яго зноў скакнула ўгору, шокі і лоб зачыраваліся, і ён скорнаў і неглыбока, як дзіця, дыхаў.

Увечары прыходзіў доктар Кублічкі, мчаў пульс, слухавў гумавы трубкавай гразлі, бакі, плечы, глядзёў на медыстра і нешта гаварыў ёй. Лявон толькі і пачуў адно слова: крызіс.

Урані сцявіла ў вокны сонца. Лявон на шыбах раставаў. І вокны здаваліся вядлікімі і вельмі светлымі, і столь у хаце — высокая, шчыльна, з добрых жоўтых дошак, без суккоў. І падлога выглядала чыстай, столь быў накрываў бэльм абрусам. А рамка з сямейнымі фатаграфіямі адвечна падушчым гладкім блескам, мякчай, чым людзі стэрка. Было хоць ты крыкні ад гэтага жарства, а тут... У Шклянкі самі на сабе накісіліся на вочы слязы.

— Дар'я, — паклікаў ён жонку, — Можна, каб тэлеграм снімаць даш?

Жывых сёноў у Шклянкі было тры. Астатнія чацвёра загінулі ў вайну. Тым, што астатліе, былі жанаты, нават мелі дзяцей, але дзед усё роўна называў іх хлопцамі. Дачок не было ніводнай. Жонка, а сям тэа ўдзыхала па дочках, што не нарадзіліся, а дас Лявона не белаўва, лічычы (хто яго ведае, можа і памылкова), што хлопцам дзецця жыццё ляжчы, чым дзятчатам.

Каму даваць тэлеграм? Міжрэ? Калі ж яна за бліжні свет дайде да яго? А прыедзе ён сам калі? Маходзімаў ў Казахстан? Таксама не блізкава.

— Давай у Мінск, Івану, — сказаў дзед Лявон жонку.

А ўвечары Іван, які прышоў токарям на трактарным заводзе, быў ужо ў хаце.

Іван прыхаў на легкавой машыне. Раней чым загнаць машыну ў двор, ён паглядзёў бацьку, пагаварыў з доктарам Кублічкі, складзіўшы па яго ў бальніцу. «А можа трэба забраць бацьку ў гарадскую паліклініку», — думаў сам сабе.

Звычайнае запаленне лёгкіх, казаў доктар, крызіс прайшоў, чалавек мінуў смяротны рубж.

Але сам хворы, памятаючы ўчарашні дзень,

яшчэ не быў упэўнены ў тым, што ён перамог хваробу.

Сніок, — сказаў ціха Шклянкі сніну, калі шафёр выйшаў з хаты. — Можна, я памру, дык дзеці павіны ведаць: я... забіў чалавеча, суседа свайго, Хомку.

Хомка меў немалую сям'ю — незамужыя, ужо сухая ад старасці сестра, маці сына, родная, і маці жончына, якой не было дзе жыць, шукў паябра дзвёй. Гэта б ішч нічога, людзі і большымі сям'ямі ў вайну жылі. Але Хомка быў нейкі такі, як не ў сабе. Быў сквапны на зямлю, на жытвёлю. Паліцэйскі, родам з гэтай жа вёскі, дурнаваты Радзівон і казаў яму: «Пакажы, Хомка, партыянаў, партыянаў перабралася праз шашу і асталісяліся часова ў нашым лесе, Хомка іраноўкаў і...»

— Вядзе буды, немцаў і паліцэйскіх, — цяжка дыкаючы, расказаў Шклянкі сніну, і на лобе ў дзедзе выступіў кропелькамі пот. — Што ж тут рабіць, думае.

Шклянкі тады ішч не быў дзедом. Ногі дэтка і паслухмяны, як вясці спружыныя, неслі яго праз хмызняк, наўпраткі, напрымым нямецкай калоне, упералі якой шой, выстаўшы свой калы, Хомка. Чыякінуў выдаліць дарогу, навуў дубальтоўку праз прагаліну і дамаўў адразаў з двух ствалоў, як толькі Хомкаў худы кадык скончыў на мышку.

Схваваючыся ў далёкую гушчэную лесу, Лявон ішч доўга чуў нямецкую страляніну. Шпюкалі вінтоўкі, чыркалі аўтаматы, гаўкалі мінамёты.

А тады, калі змоўка страляніны, чуў Шклянкі, што рэдка, але стомлена-мошна білася яго сэрца... — Шьфу, шьфу, шьфу, — плынула тры разы ў канарэжы Дар'я. — Гада ты забіў, а не чалавек.

Дар'я ведала, што калі б дзед не забіў таку Хомку, то загінуў бы і Міхей, старэйшы сын, які з'яваў жыць ў Іркуцку, а тады быў у партыянаў, загінуў бы і Малодшы, што птыў у Казахстан. І ішч колькі загінуў б, можа, аднаваць-коўцаў і наогул сваіх людзей.

Вясна. Ярка і цёпла сьвечыць сонца, растае снег. Вакол прыгожа, на душы прыемна.

Глядзёў дзед Шклянкі з калгаснага двара на чорных птушак над полем і ў хмызняку, рады, і шокі яго, дзе не зараслі баралой, чырвоныя. Кых-кых-кых — пошаканне разнісця па дзіньшчкіным небам галасы гракоў, і ў іх чыуна нешта роднае.

За галкамі, шпакіамі, гракамі паятнгуша хутка з выраю астатні птушкі.

Будзе доўга летць над куткамі паляў, над лясамі, палінамі дурнаватая чапля. Затое як пямірчоўна і дакладна сплануе жораў, пакінуўшы высока ў небе сваё «курлы-ля», беспамылкова сладе на патрэбную і даўно знаёмую купіну бляне, не чыркаючы нават ніводным сваім пером ні на чыркуні, ні за сучок, не зачэпшы лаяк ні вадной сухой травінікі. Аспіроўная, ой аспіроўная птушка жораў!

Дамішкі, сніе лёс. Дзед ушлё сабе, як не ўзабаве, пра які тэаўдэ—дэа, затрубіў дзе-не-будзь у сасонку жытня, і адзавіцца ёй, як струн—у хмызалах, кожныя дрэва, адчуваючы ў сабе рух жыцця яснавога соку.

— А ты акаў, што памрэн, — жартуе напарнік дзед Шклянкі конох Макар, пагладзіўшы шапку-казіроку, якая дрэна ледла на галаву, ссёбіўшы за зіму.

— Гэта, што і такі... — дзед паказаў рукамі ўбакі, — шырокі, жару ва мне многа, кажуў Кублічкі, таму і цяжка мне было.

Хто яго ведае, ці казаў гэтак дзеду доктар Кублічкі. А што дзед быў у гразілах шырокі — гэта прада.

НОВАЯ ЭКСПАЗІЦЫЯ

Гродзенскі гісторыка-археалагічны музей папоўніўся новымі творамі вышэйшага мастацтва, перададзенымі яму літэратурнай мастацкай выставай у Мінску.

Значны колькасцю работ прадстаўлена графіка, якой да гэтага часу ў аддзеле вышэйшага і прыкладнага мастацтва музея амаль не было. Цяпер графіка разнастайная не толькі па тэме, але і па тэхніцы выканання. Мы маем магчымасць паказаць і расказаць нашым наведвальнікам пра тое, што такое гравюра, літаграфаванне, афарт, аксідаграфія, літаграфія ў нас, ёсць выдатная літаграфія А. Кірыка з серыі ілюстрацыяў да рускіх былін, палкат Н. Даўгарукава «У шалёным» аўтамабілі, пейзажы А. Ігіліна, прасценкі, але поўныя жыццёвай праўды і прынабнасці аўта-літаграфія А. Кагорына.

Прыцягваюць увагу ілюстрацыі (кісіаграфія) мастака Н. Каліта да кнігі Муратава «Юнацтва Ламаносава».

З акарэлей асабліва прыпабы «Партрэт урача», напісаны Р. Гершанікам.

Жывапісных палютаў нямнога. Але яны разнастайныя па тэматыцы.

Паступілі ў музей і скульптурныя работы. Выразная скульптура «Муса Джаліль», выкананая В. Керанска. Аўтар увасобіў мужына вобраз паэта-барышчыта.

Кампазіцыя скульптара Д. Нарадзіцкага «Ля кастра» прысвечана героіцы часоў грамадзянскай вайны.

І, нарэшце, партрэт Муарскага, выкананы ў мармуры З. Азгурам, з'явіцца ў экспазіцыі музея.

Частка гэтых твораў будзе выкарыстана для пераасонных выставак.

В. БАЛЯДАЕВ.

На здымку: «Муса Джаліль». Фрагмент скульптуры В. Керанскага. Фота О. Фёдарова.

Галоўны рэдактар Нічпар ПАШКЕВІЧ. Рэдакцыйная калегія: Заір АЗГУР, Аляксандр БУТАКОУ, Касцусь ГУБАРЭВІЧ, Васіль ІВАШЫН, Аркадзь МАРШНОВІЧ (адказны сакратар), Пятро ПРЫХОДЗЬКА, Раман САБАЛЕНКА (адмеснік галоўнага рэдактара), Мікола ТАКОУШ, Янка ШАРАХОУСЬКІ, Іван ШАШЛА, Рымор ШЫРМА.

Конкурс Беларускага радыё

У апошні месяцы мінулага года ў адрас Беларускага радыё штодзёна прыходзіла мноства канвертаў з паметкай: «На конкурс». Гэта былі творы, дасяны аўтарамі, якія пажадалі ўдзельнічаць у конкурсе на лепшы апаважаны, нарыс, рэпартаж, фельетон, публіцыстычны выступленне, арыгінальнае радыёкампазіцыя і іншэпубліку Літаратурнага твора. Большасць дасяных матэрыялаў была перададзена ў эфір, лепшыя — прымяняны.

З перамога сакавіка 1961 г. зноў абвешчаны такі конкурс. Які тэмы цікаваць радыё? У першую чаргу — барышчы савецкіх людзей за дастойную сустрэчу XXII з'езду КПСС, за паспяховае ажыццяўленне сямігадовага плана. Рост камуністычнай свядомасці людзей, іх клопаты, планы і мары, жыццё брыгад камуністычнай працы, сацыялістычнае спарбніцтва за выкананне рашэнняў студзёнскага Пленума ЦК КПСС — усё гэта павіна знайсці адлюстраванне ў творах, дасяных на конкурс.

За лепшым матэрыялам ўстаноўлены прэміі. Конкурс прынятыя да 25 сьнежня 1961 г. Вынікі яго будучы падзелены ў канцы года.

На лепшы палітычны плакат

Каб прыцягнуць мастакоў рэспублікі да актыўнага ўдзелу ў стварэнні высокаматэрыяльнага, флямокі па зместу, разнастайных па форме і выкананню палітычных плакатаў, які адлюстравалі б магучынасць нашай Радзімы, заклікалі б народ на барышчы за выкананне рашэнняў студзёнскага Пленума ЦК КПСС і дастойную сустрэчу XXII з'езду КПСС. Дзяржаўнае выданства БССР аб'явіла конкурс. Арганізавана журы конкурсу. За лепшыя плакаты ўстаноўлены прэміі — адна першая, дзве другія і тры трэція. Прымяняныя плакаты будучы выдзены.

Пасля таго, як выступіла газета

За апошні месяцы наша газета неаднаразова выступала з крытыкай станаўшчы ў кніжным гандлі Беларускай.

Так, тав. І. Іваню ў пісьме ў рэдакцыю пад назвай «Каго зышчавалі?» («Літаратура і мастацтва», № 59 за мінулы год) расказаў пра тое, што арганізатар Саюзнаруку Камянецкага раёна Брэскай вобласці тав. Гендэль не закаваў зусім літаратуры, што выдзела Дзяржаўнаму выдавецтвам БССР. Тлумачычы гэта адсутнасцю на яе пошту.

Не адразу, а толькі пасля неаднаразовых напамінак адказаў рэдакцыі на гэтыя пісьмы начальнік Брэскага абласнога аддзела распаўсюджвання друку тав. Смоквін. Ды і адказа яго нікога не можа задовольні. Ён сцвярджае, што беларускіх выданняў у рэдакцыі сетцы Саюзнаруку Камянецкага раёна ёсць каля 30 працэнтаў, і ішчэ гэта каля дзастатковай. Прада, адначасова паведамляе, што пасля апублікавання пісьма тав. Іванюва з абласной базы Саюзнаруку былі падаткова пасланы кнігі на беларускай мове ў Камянецкі і іншыя раённыя вобласці.

Дырэктар Гомельскага аблкінагандлю тав. Вяршыня таксама не вельмі абжарвае сабе рэагаваннем на крытычны выступленні друку.

Яшчэ ў 67 нумары нашай газеты за мінулы год быў змешчаны артыкул В. Арганізацыйскага «Час працаваць па-новому», які крытыкаваў работу Мазырскага гарадскога кніжнага магазіна. У 73 нумары газеты рабочы «Гомсельмаш» В. Сямёнаў у артыкуле «Кнігі і пакупнікі» падрабязна пісаў аб недахопах у рабоце гомельскіх кнігарняў. Але тав. Вяршыню, вядзь, мала турбуе ўсё гэта. Ён ледзь сабраў даць адпекі ў рэдакцыю, што «загладчыма магазінаў дадзена ўказанне знішчыць указаныя недахопы».

У 88 нумары за мінулы год наш чытач тав. В. Несцёрчыч у допісе «Неарганізаванасць і абывацкавы ўзнімаў пытанне аб паліпніцы падпіскі на кніжныя выданні, у прыватнасці, у Лагойскай кнігарні. Старшыня праўлення Лагойскага райспяжысаюза тав. Кашчыкі ў сваім адказе рэдакцыі сцвярджае, што віна за недавальнічанае станаўшча падпіскі ў значнай меры кладзецца на аддзел кнігі Мінскага аблспяжысаюза, які несвачасова прысылаў у Лагойск падпісныя выданні.

У артыкуле «Што ішчэ трэба зрабіць?» (№ 67, 1960 год) сакратар партарганізацыі Мінскага аблкінагандлю тав. Л. Сарочкін выказваў слухныя прапановы, якія датчыць паліпніцы гандлю.

Наша газета ўзнімае і іншыя пытанні, звязаныя з кніжным гандлем. У Івацэвіцкай кнігарні, напрыклад, не работнікі стаялі за пагардай да пазычнай літаратуры і лічылі яе наогул непатрэбнай. Пра гэта расказаў чытачам газеты

В. Костылеў у змешчаны «Як гэта разумець?» (№ 88, 1960 год).

Начальнік аддзела кніжнага гандлю Брэскага аблспяжысаюза тав. Бурдо і старшыня праўлення Івацэвіцкага райспяжысаюза тав. Атрашкевіч паведамілі рэдакцыі, што ў магазіне наладжан спецыяльны аддзел пазы.

Начальнік Упраўлення кніжнага гандлю Галоўвядата Міністэрства культуры БССР тав. С. Патупчыч у сваім вядуку на гэты артыкул сцвярджае, што ўпраўленне распаўсюджвала канкрэтныя меры прынятыя па далейшаму развіццю кнігандлявай справы ў рэспубліцы. У прыватнасці, значны павылічаны асітаваны на прапаганду і рэкламу кніжкі. Пра Мінскіх аблкінагандлі створана таварыстваўча група. Больш актыўна да справы распаўсюджвання друку прыцягваюцца моладзь.

Былі змешчаны ў газете матэрыялы, у якіх падагульняўся пільны вопыт у галіне кніжнага гандлю. Рэдакцыйныя артыкулы «На завадзе — кірмаш» і «Савет сяброў кнігі» (№ 43 за мінулы год) расказвалі пра новыя формы кніжнага гандлю, якія практыкаваліся на Мінскім падшыпніковым заводзе і ў магазіне навукова-тэхнічнай кнігі. Дырэктар Мінскай абласной канторы кніжнага гандлю тав. Траўскі ў пісьме аб гэтых артыкулах зазначыў, з рэдакцыяй, што кніжныя базары неспарна на прадрываць вельмі вядліка сапраўды. За 1960 г. праведзена 40 такіх базараў.

Мясніскі начальнік Упраўлення кніжнага гандлю тав. А. Раковіч паведаміў у рэдакцыю, што ў красавіку — маі г. г. будучы арганізаваны па ўсёй рэспубліцы яснавыя кніжныя базары. З 5 мая пачнуць праводзіцца святы кнігі з удзелам беларускіх пісьменнікаў.

Савет сяброў кнігі, пра арганізацыю якой пры магазіне навукова-тэхнічнай кнігі паведамылі ў свой час «Газета», шырока развіваюць работу, вызначыўшы меры для паліпніцы дзёнаў магазіна. Цяпер там прымаюцца папярэднія заказы. У магазіне можна заўсёды даведчыца, якія кнігі хутка туды пастуляць. Закаваць літаратуру магазіну дапамагаюць члены савета і спецыялісты прамысловых прадпрыемстваў, будоўляў і ўстаноў. Створаны тэматычныя кніжныя вітрыны. Праводзіцца сустрэчы з аўтарамі кніг. Арганізавана высылка кніг па пошце.

Такія саветы сабраў кнігі ёсць і ў некаторых кнігарнях, а да канца года, запяўне тав. Раковіч будзе пры ўсім буйных магазінах.

Кніжны гандаль — справа часнае і аздавае. Многа дастаўляюць у дзёнах сабраў кніжкі гандлю, але хапае і недахопу. Дарма друку, грамадскіх і гэтай справе можна і павіна быць вядліка. І недацэньваць не нельга.</